

Методи оцінювання ризиків

Вінницький національний технічний університет

Анотація. В даній роботі досліджено проблему оцінки ризиків. Проаналізовано етапи оцінювання ризиків.

Ключові слова: ризик; оцінка ризику; небезпека; небезпечна подія.

Methods for risk assessment

Abstract. *In this work we have been explored the problem of risk estimate. We have been analyzed the stages of risk estimating.*

Keywords: risk; assessment of risk; danger; dangerous events.

Будь-яка діяльність є потенційно небезпечною. Тобто для людини завжди існує ризик небезпеки. В загальному визначені ризик – це усвідомлена кількісна оцінка ймовірності виникнення події з певними небажаними наслідками.

Ризик можна уявити як поєднання ймовірності події з такими небажаними наслідками, як : вихід з ладу обладнання, травмування, захворювання, загибель людей, матеріальні втрати тощо. Варто зазначити, що кількість ризиків небезпек щодо загибелі людей як у всьому світі, так і в Україні зростає. Оцінка ризику залежить від ідентифікації небезпек і складається з оцінки імовірності наслідків, яка з них виникає, з поглядом на їх контроль або уникнення. Оцінка ризику по суті є оцінкою ймовірності, яку можна визначити об'єктивним чи суб'єктивним методом.

Об'єктивний метод визначення ймовірності побудований на визначенні частоти, з якою відбувається дана подія.

Суб'єктивний метод визначення ймовірності заснований на використанні суб'єктивних критеріїв, які базуються на різноманітних припущеннях. До таких припущень можуть належати: думка особи, що оцінює, її особистий досвід, оцінка експерта, думка фінансового консультанта тощо. Коли ймовірність визначається суб'єктивно, то різні особи можуть встановлювати різне значення для однієї і тієї ж події і, відповідно, здійснювати свій власний вибір [1].

Іноді оцінка формулюється як середня величина реалізації події, яка очікується за певний час. Основна концепція оцінок ризику полягає в тому щоб ідентифікувати ризики кількісно або щонайменше в порівняльному вигляді (якісно) по відношенню до будь-яких інших ризиків. Вони можуть бути комплексними і можуть включати різні ризики, щоб визначити сумарне значення ризику.

Оцінка рівня ризику є найбільш складним і відповідальним моментом, оскільки саме від її результатів залежать подальші дії підприємства. В першу чергу необхідно встановити перелік ризиків, які є найбільш реальними. Зміст даної процедури поділяють на два основних етапи.

По-перше, необхідно визначити перелік тих ризиків, зниження яких залежить безпосередньо від підприємства (наприклад, ризик втрати майна через недотримання умов зберігання і умов виробництва). До них, передусім, відносяться внутрішні ризики, (ризики, рівень яких залежить від організаційної структури, професійного рівня працівників, системи управління і контролю), вплив яких можна послабити або, навіть, частково ліквідувати за рахунок підвищення ефективності менеджменту.

По-друге, необхідно визначити ризики зовнішні, рівень яких не залежить від особливостей функціонування підприємства (наприклад, ризик змін законодавства). Ці ризики не можуть бути усунені, проте вони піддаються мінімізації.

Після встановлення переліку ризиків, необхідно визначити міру їх імовірності. Не дивлячись на високий рівень невизначеності, кожний вид фінансового ризику може отримати відповідну кількісну оцінку [2].

Ризик має математично виражену ймовірність настання втрати, яка базується на статистичних даних і може бути розрахована з достатньо великим ступенем точності.

Для того, щоб кількісно визначити величину ризику, необхідно знати всі можливі наслідки певної дії та ймовірність самих наслідків. Ймовірність означає можливість отримання конкретного результату. По відношенню до економічних задач методи теорії ймовірностей зводяться до визначення значень ймовірностей настання подій і до вибору з усіх можливих подій найбільш привабливої події, виходячи з найбільшої величини математичного сподівання [3].

Також слід зазначити, що оцінка ризику може здійснюватися наступними методами:

1. Інженерний, який базується на використанні теорії надійності матеріалів та передбачає виявлення можливих шляхів виникнення відмов на об'єктах з розрахунком імовірності їх виникнення. При цьому ризик може оцінюватися не тільки за нормальних умов безаварійної експлуатації об'єктів, але й у разі виникнення аварійної ситуації.

2. Експертний, що полягає в проведенні оцінки ризику з залученням експертів (спеціалістів) у тій чи іншій галузі.

3. Статистичний метод в свою чергу дозволяє проводити оцінку ризику небезпеки за допомогою інформаційного матеріалу (звіти про небезпечні ситуації, які траплялися на досліджуваному об'єкті).

4. Аналоговий, який базується на використанні та порівнянні небезпек і факторів ризику, які відбувалися в подібних умовах та ситуаціях.

5. Соціологічний метод здійснюється з метою експертної оцінки можливого виникнення ризику у працівників певних професій, спеціальностей, груп населення [4].

Важливу роль в управлінні ризиком також відіграє так званий людський чинник, який включає різнобічні елементи. Серед них: поведінка людини та її працездатність, проектування, улаштування засобів виробництва на робочому місці; прийняття рішень на виконання виробничого завдання [5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Grandell, J. Aspects of Risk Theory [Text]/ J. Grandell. – New York –Heidelberg- Berlin: Springer-Verlag, 1992. - 175 p

2. Westman, M. Effects of a respite from work on burnout: vacation relief and fade-out / M. Westman, D. Eden // Journal of Applied Psychology. 1997. -Vol. 82 (4).-P. 516-527.

3. Van Humbeeck, G. Expressed emotion of professionals towards mental health patients / G. Van Humbeeck, C. Van Audenhove // Epidemiologia and Psichiatria Sociale. — 2003. — Vol. 12 (4). — P. 232 — 237

4. Семенова К. Д. Управління підприємницькими ризиками як спосіб підвищення рівня конкурентоздатності підприємства / К. Д. Семенова // Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики : Матеріали другої міжнар. наук.-практ. конф., 26-27 вересня 2013 р. – Одеса, Атлант, 2013. – С. 33-35.

5. Семенова К. Д. Проблеми оцінки ризиків підприємницької діяльності / К. Д. Семенова // Економіка підприємства: Сучасні проблеми теорії та практики: Матеріали першої міжнар. наук.-практ. конф., 18-19 жовтня 2012 р. – Одеса, Атлант, 2012. – С. 462-463.

Плис Максим Валентинович – студент групи ІАВ-126, факультет комп'ютерних систем та автоматики, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, maksim.plis1995@gmail.com

Maksim Plys – group ІАВ-12, Faculty of Computer Systems and Automatics, Vinnytsia National Technical University.